

بررسی مقدماتی اعتبار و قابلیت اعتماد مقیاس حرمت خود روزنبرگ

The Preliminary Study of Validity and Reliability of Rosenberg's Self-esteem Scale

Nurallah Mohammadi

Shiraz University

دکتر نوراله محمدی

دانشگاه شیراز

Abstract

The goal of this research was to investigate psychometric properties of Rosenberg's self-esteem scale (RSES). 185 college students completed the 10-item RSES, two subscales of the SCL-90-R (anxiety and depression), and Cooper Smith's self-esteem inventory (SEI). The reliability of the RSES was estimated using Cronbach's alpha (0.69), test-retest (0.78), and Spearman-Brown's split half (0.68) formulas. The concurrent validity of Rosenberg's self-esteem questionnaire was estimated by SEI and the two subscales of anxiety and depression. There was a significant positive correlation between the RSES and the SEI ($r = +0.61$) and a significant negative correlation between RSES and anxiety ($r = -0.43$) and depression ($r = -0.54$). The reliability and validity of the Persian version of RSES was moderate and suggested that the factor structure of this test should be investigated.

Key words: self-esteem, depression, anxiety.

Correspondence concerning this article should be addressed to *Nourollah Mohammadi, Department of Clinical Psychology, Shiraz University. Electronic mail may be sent to: nurollahm@yahoo.Com*

چکیده

هدف این پژوهش، بررسی شاخصهای روانسنجی مقیاس حرمت خود روزنبرگ (RSES) بود. بدین منظور، یک گروه نمونه با حجم 185 نفر از دانشجویان دانشگاه شیراز، به طور تصادفی انتخاب شد. آزمودنیها به فهرستهای حرمت خود روزنبرگ، حرمت خود کوپر اسمیت (SEI) و دو زیرمقیاس افسردگی و اضطراب از فهرست تجدید نظر شده 90 سؤالی (Scl-90-R) پاسخ دادند. قابلیت اعتماد پرسشنامه حرمت خود روزنبرگ از طریق سه روش آلفای کرونباخ، بازآزمایی و دو نیمه کردن مورد تحلیل قرار گرفت و ضرایب به ترتیب 0/69، 0/78 و 0/68 بودند. اعتبار همزمان این پرسشنامه نیز با به کارگیری مقیاس حرمت خود

(SEI) و زیرمقیاسهای افسردگی و اضطراب، برآورد شد و بین حرمت خود روزنبرگ و حرمت خود کوپر اسمیت همبستگی مثبت معنادار (0/61) و بین حرمت خود با اضطراب (0/43-) و افسردگی (0/54-)، همبستگی منفی معنادار به دست آمد. نتیجه این که قابلیت اعتماد و اعتبار نسخه فارسی مقیاس حرمت خود روزنبرگ بالنسبه مناسب است. اما پیشنهاد می شود که ساختار عاملی این ابزار مورد بررسی قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: حرمت خود، افسردگی، اضطراب.

مقدمه

در خلال نیم قرن گذشته، حرمت خود¹ به عنوان یکی از سازه های اصلی شخصیت، همواره مورد توجه روانشناسان بوده است. روزنبرگ (1979) بر این اعتقاد بود که حرمت خود به معنای یک سازه کلی²، ارزشیابی فرد از خود را به منزله یک موجود انسانی شایسته و با ارزش نشان می دهد. با وجود این، پاره ای از محققان (تفردی و ساوان، 2001) نشان داده اند که انسان نیز مانند شیء، دارای دو ارزش ابزاری³ و درونی⁴ است. این دو بُعد، به ترتیب به جنبه های کنشی و کیفی انسان باز می گردند و تشکیل دهنده ابعاد اصلی حرمت خود به حساب می آیند؛ ابعادی که در چهارچوب دو مؤلفه احترام⁵ (صلاحیت⁶، استعداد، سطح عملکرد) و تمایل یا علاقه مندی⁷ (هویت اجتماعی، منش اخلاقی و جذابیت) متمایز می شوند. این مؤلفان نشان داده اند که حرمت خود کلی⁸ در دو سطح صلاحیت خود و علاقه به خود⁹ قابل جداسازی است. صلاحیت خود نوعی تجربه شخصی ارزشمند است که در آن فرد خود را عامل عمل احساس می کند، هشیارانه و هدفمند به کسب تجربه می پردازد و پیامدهای مورد علاقه و نیاز خود را از رهگذر تمرین و تجربه به دست می آورد. بنابراین، سطح صلاحیت خود می تواند واجد جهت گیری مثبت یا منفی باشد. این گونه جهت گیریها معمولاً نسبت به منبع قدرت درونی فرد و سطح کارآمدی وی سمت و سوی منفی یا مثبت پیدا می کنند. علاقه به خود، به عنوان بعد دیگر حرمت خود نیز شرایط و عوامل تجربه مفیدی را برای فرد به عنوان یک موجود اجتماعی فراهم می آورد. رشدیافتگی علاقه به خود، نوعی احساس ارزش اجتماعی است که فرد در درون خود آن را تجربه می کند.

برخی دیگر از پژوهشگران، حرمت خود را به منزله نوعی بازخورد¹⁰ تلقی کرده اند؛ بازخوردی که می تواند به

صورت کلی (مانند بازخورد نسبت به دانشگاه، جامعه، ...) و یا به شکل خاص¹¹ یا موردی (مانند جذابیت های موقعیتی و با کیفیت یا گروه خاصی از دانشگاه) باشد. افزون بر این، بازخورد واجد دو مؤلفه اساسی شناختی¹² (تجسم فرد از چیز خاصی، مانند شخص، گروه، شیء و ...) و عاطفی¹³ (جهت گیری مثبت یا منفی نسبت به شخص، گروه، شیء و ...) است. بر این اساس، نتایج تحقیق روزنبرگ، اسکولر، شونباخ و روزنبرگ (1995) نشان داده اند که:

- بازخورد نسبت به انسان مانند بازخورد به شیء می تواند به شکل کلی و جزئی باشد.
- ابعاد شناختی و عاطفی بازخورد، متمایز کننده حرمت خود کلی و حرمت خود جزئی است.
- بعد عاطفی می تواند دارای جهت گیری مثبت یا منفی باشد که در این صورت، به ترتیب به شکل اعتماد به خود¹⁴ و احساس کهنتری، سازمان می یابد.
- هیچ یک از ابعاد شناختی و عاطفی نمی توانند جایگزین دیگری شوند. به عبارت دیگر، حرمت خود کلی و جزئی با یکدیگر مترادف نیستند و هریک به پیامدهای رفتاری متفاوتی منتهی می شوند.
- حرمت خود کلی، پیش بینی کننده بهزیستی کلی¹⁵ است. در حالی که حرمت خود جزئی، با رفتارهای عینی و عملکردی مانند حرمت خود تحصیلی و ...، در ارتباط است.

دیگر مؤلفان نیز مفهوم حرمت خود را در چهارچوب نظریه ها و روی آوردهای علمی، مورد بررسی و تحقیق قرار داده اند. در این راستا، کوپر اسمیت (1987) تلاش کرده تا ضمن گسترش مفاهیم و ارائه تعریفی از حرمت خود، ابزاری چند بُعدی برای سنجش این سازه، به دست دهد. اما پیش از وی، روزنبرگ (1979) ابزاری برای سنجش حرمت خود تدوین کرد که فقط یک بُعد را مورد سنجش قرار می داد و

1. self-esteem
2. global construct
3. instrumental
4. intrinsic
5. respect

6. competence
7. liking
8. global self-esteem
9. self-liking
10. attitude

11. specific
12. cognitive
13. affective
14. self-confidence
15. well-being

حرمت خود کلی یا صرفاً بعد شناختی این سازه را متمایز می‌کرد.

ویژگی مهم ابزارهای یک بُعدی در این است که برخلاف الگوهای چند بُعدی که ارتباط بین عوامل مختلف یک سازه، همپراشی سؤالها را تعیین می‌کند، در الگوی یک بُعدی، تنها یک عامل در مرتبه نخست، همپراشی بین سؤالها را مشخص می‌کند (بریان و اسمیت، 2001).

در هر صورت، تلاشهای روزنبرگ (1979) و روزنبرگ و همکاران (1995) به تدوین و ساخت ابزاری منتهی شد که علاوه بر سادگی و کوتاه بودن، واجد قابلیت اعتماد¹ و اعتبار² مطلوبی است و تقریباً برای سطح سنی پایه پنجم و بالاتر از آن قابل استفاده است. با وجود این، گستره پژوهشها در مورد این ابزار، به تلاشهای روزنبرگ محدود نبوده است. تحقیقات متعدد برای ارزیابی شاخصهای روانسنجی این ابزار، در کشورهای مختلف اروپایی (والیرس و والرند، 1990)، چین (چنگ و هامید، 1995) و ژاپن (اوکادا و نجایی، 1990) انجام گرفته‌اند.

در مجموع، نتایج تحقیقات مختلف (ویس، 2002؛ فون و هرزبرگ، 2003؛ وایت ساید - منسل و کرویان، 2003؛ هوچیان، 2003؛ گرینبرگر، چن، دمیتریوا و فراگیا، 2003) قابلیت اعتماد و اعتبار مقیاس حرمت خود روزنبرگ را مورد تأیید قرار داده‌اند. نتایج این تحقیقات و دیگر پژوهشهایی را که در باره شاخصهای روانسنجی مقیاس حرمت خود روزنبرگ به دست آمده‌اند، می‌توان به صورت زیر خلاصه کرد:

- برخی از پژوهشها، یک بُعدی بودن این مقیاس را مورد تأیید قرار داده‌اند (برین و ادوارد، 1985؛ سانتوز و مایا، 2004).

- برخی دیگر از پژوهشها نیز نشان داده‌اند که این مقیاس

دو بُعد مثبت و منفی از یک سازه کلی را مورد سنجش قرار می‌دهد (گلداسمیت، 1986؛ گرینبرگر و همکاران، 2003؛ فون و هرزبرگ، 2003؛ فاروگیا، چن، گرینبرگر، دمیتریوا و مایسک، 2004).

- در پژوهش کراو (2002) این نکته برجسته شده که مقیاس حرمت خود روزنبرگ از سه عامل توانش، خود ارزیابی³ مثبت و خود ارزیابی منفی تشکیل شده است.

- تحقیقات دیگر نیز نشان داده‌اند که این ابزار از اعتبار و قابلیت اعتماد مناسبی برخوردار است. اما در برخی از جوامع آماری مانند بیماران مبتلا به سرطان حساسیت چندانی ندارد (کنتاکی و لگزینگتن، 1996 و فرینگ و فیلیپ، 1996).

افزون بر مطالعات روانسنجی، تحقیقات متعددی نیز بر متغیرهای همبسته با حرمت خود روزنبرگ متمرکز شده‌اند. در این راستا، نتایج پژوهش شایماک و داینر (2003) نشان داده‌اند که حرمت خود یکی از عوامل مهم پیش بین بهزیستی و بهداشت روانی⁴ است. نتایج تحقیق داینر و داینر (1995) نیز نشان داده‌اند که حرمت خود آشکار⁵ که برآوردی از حرمت خود کلی است با سطح بالای رضایتمندی از زندگی⁶، عواطف مثبت⁷، بویژه در فرهنگهای فردگرا⁸، ارتباط معنادار دارد.

یافته‌های زیادی بر این امر دلالت دارند که حرمت خود بالا، با مؤلفه‌های مثبت روانشناختی مانند خوشبینی⁹، مقابله¹⁰ مؤثر، هیجانهای مثبت و حتی سلامت جسمانی در ارتباط است (شیر و کارور، 1985؛ مایرز و داینر، 1995). همچنین حرمت خود پایین نیز با ویژگیهای منفی روانشناختی مانند افسردگی، ترس، کمرویی و احساس تنهایی ارتباط دارد (راسل، پیلا و کاترونا، 1980؛ فیلیپوت، هولیمان و مادونا، 1995). شواهد زیادی نیز حاکی از این است که حرمت خود پایین با اختلالهای روانی در ارتباط

1. reliability
2. validity
3. self-evaluation
4. mental health
5. self-esteem clarity

6. life satisfaction
7. positive affect
8. individualistic
9. optimism
10. coping

است. در این راستا، باتل (1978) نشان داده است که بیماران مبتلا به اختلال افسردگی مهاده از حرمت خود پایین برخوردار هستند. نتایج دیگر تحقیقات (سیلورستون و سالسالی، 2003) ارتباط اضطراب و افسردگی با حرمت خود پایین را برجسته کرده‌اند.

بی گمان توسعه و پیشرفت علمی، نیازمند ابزارهای معتبر و قابل اعتماد است. بنابراین، دستیابی به شاخصهای روانسنجی یکی از ابزارهای مهم روانشناختی یعنی حرمت خود، به عنوان ابزاری کوتاه، که یکی از سازه های مهم شخصیت را مورد سنجش قرار می دهد، ضرورت انجام این پژوهش را روشن می کند. همچنین، انجام این گونه پژوهشها می تواند زمینه ساز بسیاری از تحقیقات دیگر باشد بلکه امکان استفاده از نتایج آن را در موقعیتهای آزمایشگاهی و بالینی فراهم می آورد.

روش

این پژوهش در چهارچوب یک طرح همبستگی انجام شد. جامعه آماری عبارت بود از کلیه دانشجویان دختر و پسر چهار دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، ادبیات و زبانهای خارجی، حقوق و علوم اجتماعی که در نیمسال اول سال تحصیلی 83-84 مشغول تحصیل بودند. گروه نمونه با حجم 185 دانشجو به صورت تصادفی انتخاب شد. حجم نمونه بر حسب نوع دانشکده به ترتیب، 48 نفر (26٪)، 42 نفر (22٪)، 37 نفر (17٪) و 58 نفر (31٪) مشخص شده بود.

• برای اندازه گیری متغیرهای مورد بررسی، از ابزارهای زیر استفاده شد:

مقیاس حرمت خود روزنبرگ: این ابزار، یک مقیاس ده سؤالی مبتنی بر روش خودگزارش دهی است و حرمت خود

کلی یا بعد شناختی حرمت خود را مورد سنجش قرار می دهد. هر گزاره این مقیاس دارای چهار گویه است که دامنه آن از خیلی موافق (نمره 4) تا کاملاً مخالف (نمره 1) گسترده است. نمره گذاری این مقیاس بر حسب جهت مثبت و منفی سؤال، به صورت مستقیم و معکوس انجام می گیرد. نتایج تحقیق پالمن و آلیک (2000) نشان داده است که ضریب اعتبار درونی این مقیاس 0/84 است که با نتایج تحقیق روزنبرگ (1979) بسیار مشابه است. ضرایب همبستگی بازآزمایی¹ با فاصله زمانی دو هفته، پنج ماه و یک سال به ترتیب، 0/84، 0/68 و 0/62 گزارش شده اند. همچنین، پالمن و آلیک (2000) نشان داده اند که همبستگیهای حرمت خود روزنبرگ با ویژگیهایی مانند افسردگی (-0/59) و مقیاس خودپنداشت آشکار² (0/41)، اضطراب (0/42) خصومت³ (-0/39)، نوزگرایی⁴ (-0/59) و برونگرایی⁵ (0/31)، نشانگر اعتبار مناسب این ابزار هستند.

فهرست حرمت خود کوپر اسمیت: کوپر اسمیت (1987) این ابزار 25 سؤالی را از فرم حرمت خود مدرسه⁶ استخراج کرده است. این ابزار که مقیاس حرمت خود بزرگسالان⁷ نام دارد یک نمره کلی که نشانگر سطح حرمت خود فرد است به دست می دهد. ضرایب آلفای کرونباخ⁸ در دو جنس دختر و پسر، به ترتیب 0/83 و 0/79 بوده اند. همبستگی این مقیاس با فرم کوتاه مدرسه در گروههای دانش آموزی 0/80 بوده است. در یک بررسی مقدماتی، با انجام این پرسشنامه در یک گروه 47 نفری از دانشجویان دانشگاه شیراز، میزان هماهنگی درونی⁹ این ابزار 0/71 برآورد شده است (محمدی، 1383).

خرده مقیاسهای افسردگی و اضطراب: در این پژوهش به منظور بررسی و برآورد اعتبار همزمان دو خرده

1. test-retest
2. self-concept clarity
3. hostility
4. neurotism
5. extraversion

6. school form
7. adult form
8. Cronbach's coefficient alpha
9. internal consistency

جدول 1: قابلیت اعتماد بازآزمایی مقیاس حرمت خود روزنبرگ با فاصله های زمانی 1، 2 و 3 هفته

جنس	زمان	یک هفته	دو هفته	سه هفته
پسر		0/75	0/71	0/79
دختر		0/72	0/69	0/75
کل		0/77	0/73	0/78

در جدول 1، فاصله های زمانی تکرار سنجش مقیاس حرمت خود به تفکیک جنس نشان داده شده اند. مقدار همبستگی سنجش های مرحله دوم و سوم بیش از سنجش مرحله اول و دوم بوده است. فاصله زمانی از اولین تا دومین، دومین تا سومین و اولین تا سومین سنجش به ترتیب، 14، 14 و 28 روز بوده است.

در وهله دوم روش دو نیمه کردن برای برآورد قابلیت اعتماد این مقیاس به کار رفت. جدول 2، مقادیر ضریب همبستگی اسپیرمن براون را نشان می دهد.

مقیاس افسردگی و اضطراب، از فهرست تجدید نظر شده 90 سوالی¹ استفاده شد و ضرایب آلفای کرونباخ برای هر یک از شاخص های افسردگی و اضطراب، به ترتیب 0/87 و 0/80 برآورد شد. همچنین همبستگی اضطراب با مقیاس روان آزدگی²، روان گسستگی³ و احساس تنهایی، به ترتیب 0/65، 0/88 و 0/50 بود. افسردگی نیز با مقیاس های فوق به ترتیب 0/67، 0/90، 0/67 و 0/67، همبستگی داشت (یوسفی و حسین چاری، 1381).

یافته ها

در این پژوهش به منظور بررسی اعتبار و قابلیت اعتماد مقیاس حرمت خود روزنبرگ نخست از روش بازآزمایی استفاده شد. محاسبه ضریب قابلیت اعتماد براساس تکرار سنجش فرم فارسی این مقیاس با فاصله های زمانی 1، 2 و 3 هفته در یک گروه نمونه 37 نفری صورت پذیرفت.

جدول 2: ضرایب قابلیت اعتماد دو نیمه کردن و شاخص های میانگین و واریانس هر یک از نیمه ها و کل مقیاس روزنبرگ

مقیاس	شاخص	تعداد سوال	میزان ضریب	میانگین	انحراف استاندارد
نیمه اول		5	0/57	15/54	2/26
نیمه دوم		5	0/53	13/56	4/80
کل مقیاس		10	0/68	29/10	3/41

این ضریب، می توان گفت برای مقیاسی که از 10 سؤال تشکیل شده، تقریباً مناسب است.

از آنجا که یکی از هدف های این پژوهش بررسی اعتبار همزمان مقیاس حرمت خود کلی روزنبرگ بود از زیرمقیاس های افسردگی و اضطراب مقیاس تجدید نظر شده 90 سوالی (یوسفی و حسین چاری، 1381) و همچنین مقیاس حرمت خود کوپر اسمیت (1987) استفاده شد.

نتایج جدول 2 مبین آن است که این مقیاس با توجه به تعداد کم سوال های هر نیمه (برای هر نیمه پنج سؤال) از قابلیت اعتماد متوسطی برخوردار است. افزون بر این، میزان میانگین و انحراف استاندارد مقیاس حرمت خود روزنبرگ به ترتیب 29/1 و 3/41 برآورد شد.

روش دیگری که برای بررسی قابلیت اعتماد درونی مقیاس حرمت خود روزنبرگ به کار رفت، محاسبه ضریب آلفای کرونباخ بود. نتایج نشان دادند که این مقیاس واجد همسانی درونی 0/69 است. اما به رغم متوسط بودن مقدار

1. scale-90-R
2. neurosis

3. psychosis

جدول 4: همبستگیهای بین حرمت خود روزنبرگ، حرمت خود کوپراسمیت و افسردگی و اضطراب

مقیاس	حرمت خود روزنبرگ	حرمت خود کوپراسمیت	افسردگی
حرمت خود کوپراسمیت	0/61*		
افسردگی	-0/54*	-0/67*	
اضطراب	-0/43*	-0/61*	0/83*

* P<0/001

که بین 0/73 تا 0/77 دامنه دارد و با توجه به تعداد کم سؤالهای این ابزار (10 سؤال) می‌توان گفت که به طور کلی مقیاس حرمت خود روزنبرگ از قابلیت اعتماد مناسبی برخوردار است. با استناد به ارتباط معکوس بین حرمت خود کلی با افسردگی و اضطراب که به ترتیب 0/54- و 0/43- است و با توجه به همبستگی مثبت بین نمره‌های حرمت خود کوپراسمیت با حرمت خود کلی روزنبرگ (0/61)، می‌توان گفت که مقیاس حرمت خود کلی روزنبرگ، از اعتبار مناسبی برخوردار است. نتایج تحقیقات مختلف (شیر و کارور، 1985؛ و مایرز و داینر، 1995) ارتباط بین سطح بالای حرمت خود با مؤلفه‌های مثبت روانشناختی مانند خوشبینی، مقابله مؤثر و سلامت روانی را نشان داده‌اند. افزون بر این، نتایج تحقیقات دیگر (راسل، پیپلا و کاترونا، 1980؛ فیلیپوت، هولیمان و مادونا، 1995) نیز مبین این نکته‌اند که سطح پائین حرمت خود نیز با ویژگیهای منفی روانشناختی، مانند افسردگی، ترس، کمرویی و احساس تنهایی در ارتباط است.

در این تحقیق چند محدودیت وجود داشته است:

- حجم گروه نمونه موجب شده است که محقق نتواند ساختار عاملی این ابزار را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد. بنابراین پیشنهاد می‌شود ساختار عاملی این ابزار در گروه نمونه مناسبی مورد بررسی قرار گیرد.
- گروه نمونه فقط به یکی از اقشار جامعه، یعنی دانشجویان

نتایج جدول 4 منعکس‌کننده آن است که حرمت خود روزنبرگ با حرمت خود کوپراسمیت دارای ارتباط مستقیم و معنادار است ($P<0/001$). افزون بر این، بین حرمت خود روزنبرگ با افسردگی و اضطراب ارتباط منفی معنادار وجود دارد ($P<0/001$). این نتایج مبین وجود اعتبار همزمان مقیاس حرمت خود روزنبرگ است.

بحث و تفسیر

یافته نخست این پژوهش از اعتبار مناسب فرم فارسی مقیاس حرمت خود کلی روزنبرگ حکایت دارد. نتایج جدولهای 1 و 2 مقادیر قابلیت اعتماد این مقیاس را براساس روشهای بازآزمایی با فواصل زمانی متفاوت و دو نیمه کردن نمایان ساختند. مقادیر ضریب بازآزمایی برای کل مقیاس، با فاصله زمانی 1، 2 و 3 هفته، به ترتیب 0/77، 0/73 و 0/78 و مقدار قابلیت اعتماد مبتنی بر دو نیمه کردن، برای نیمه اول و دوم، به ترتیب 0/57 و 0/53 بودند. افزون بر این میزان همسانی درونی مقیاس حرمت خود کلی روزنبرگ که با واسطه شاخص آلفای کرونباخ (0/69) برآورد شده است، دقت و ثبات نسبی این ابزار را نشان داد. هر چند نتایج تحقیقات متعددی (ویس، 2002؛ فون و هرزبرگ، 2003؛ وایت ساید - منسل و کرویان، 2003؛ هوجیان، 2003 و گرینبرگر، چن، دمتریوا و فراگیا، 2003؛ روزنبرگ، 1979؛ روزنبرگ و همکاران، 1995) میزان قابلیت اعتماد این مقیاس را بیشتر برآورد کرده‌اند، با استناد به مقادیر بالای قابلیت اعتماد بازآزمایی

- Diener, E., & Diener, M. (1995). Cross-Cultural correlates of life satisfaction and self-esteem. *Journal of Personality and Social Psychology*, 68, 653-663.
- Farruggia, S. P., Chen, C. C., Greenberger, E., Dmitrieva, J., & Macek, P. (2004). Adolescent self-esteem in cross-cultural perspective: Testing measurement Equivalence and a mediation model. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 35 (6), 719-733.
- Ferring, D., & Filipp, S. H. (1996). Measurement of self-esteem: Findings on reliability, validity, and stability of the Rosenberg Scale. *Diagnostica*, 42 (3), 284 - 292.
- Goldsmith, R. E. (1986). Dimensionality of the Rosenberg self-esteem scale. *Journal of Social Behavior and Personality*, 1 (2), 253-264.
- Greenberger, E., Chen, C., Dmitrieva, J., & Farruggia, S.P.(2003). Item- wording and dimensionality of the Rosenberg self-esteem scale: Do they matter?. *Personality and Individual Differences*, 35 (6), 1241-1254.
- Hujian, C. (2003). The effect of implicit self – esteem and the relationship of explicit self- esteem and implicit self – esteem. *Acta Psychologica Sinica*, 35 (6), 796-801.
- Kentucky, U., & Lexington, K.Y. (1996). Applying the Cantril methodology to study self-esteem: Psychometrics of the self-anchoring, self-esteem scale. *Journal of Nursing Measurement*, 4 (2), 171-189.
- Myers, D., & Diener, E. (1995). Who is happy? *Psychosci*, 6, 10-19.
- Okada, T., & Nagai, T. (1990). Self-esteem and anthropobic- tendency in adolescents. *Japanese Journal of psychology*, 60, 386-389.
- Philpot, V., Holliman, W., & Madonna, s. (1995). Self-statement, locus of control, and depression in prediction self- esteem. *Psychological Report*, 76, 1007-1010.
- Pullmann, H., & Allik, J. (2000). The Rosenberg self-esteem scale: Its dimensionality , stability and personality correlates in Estonian. *Personality and Individual Differences*, 28, 701-715.
- Rosenberg, M. (1979). *Conceiving the self*. New York: محدود بوده است. بنابراین، نتایج آن را نمی توان به سطوح سنی ، تحصیلی و قومی دیگر تعمیم داد. از این رو، تعمیم نتایج مستلزم به کارگیری این ابزار در گروههایی با ویژگیهای جمعیت‌شناختی متفاوت است. مع‌هذا، یافته‌های این پژوهش در قلمرو قابلیت اعتماد و اعتبار فرم فارسی مقیاس خود کلی روزنبرگ و سادگی و کوتاه بودن آن، امکان استفاده از این مقیاس را در پژوهشهای میدانی، آزمایشگاهی و موقعیتهای بالینی فراهم می‌سازد.
- ### منابع
- محمدی، ن.(1383). بررسی ویژگیهای روانسنجی سیاهه حرمت خود کوپر اسمیت 87. بخش روانشناسی بالینی دانشگاه شیراز، انتشار نیافته.
- یوسفی، ف. و حسین چاری، م. (1381). بررسی الگوی نشانه‌های اختلالات روانی در دانشجویان سال اول پزشکی بر اساس اطلاعات به دست آمده از فهرست 90 نشانه‌ای تجدید نظر شده. مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز، دوره 36، 86-99.
- Battle, G. (1978). Relation ship between self-esteem and depression. *Psychological Rreport*, 42, 745-746.
- Brien, O., & Edward, J. (1985). Global self-esteem scales: Unidimensional or ultidimensional. *Psychological Reports*, 57 (2) 383-389.
- Bryant, F. B., & Smith, B. D. (2001). Refining the architecture of aggression : A measurment model for the Buss – Perry Aggression Questionnaire. *Journal of Research in Personality*, 35, 138-167.
- Cheng, S. T., & Hamid, P.N. (1995). An error in the use of Translatede Scales: The Rosenbery Self- esteem scale for Chinese. *Perceptual and motor skills*, 81, 431-434.
- Coopersmith, S. (1987). *Self- esteem inventories*. California: Consulting Psychologists Press.
- Crowe, T.V. (2002). Translation of the Rosenberg self-esteem scale in to American sign language: A principal components analysis. *Social Work Research*, 26 (1), 57-63.

- sion of the Rosenberg self-esteem scale. *Psicologia: Teoria, Investigacao pratica*, (2), 253-268.
- Tafarodi, R. W., & Sawann, W. B. (2001).** Two-dimensional self-esteem: Theory and measurement. *Personality and Individual Differences*, 31, 653-673.
- Vallieres, E. F., & Vallerand, R. J. (1990).** Traduction et validation Canadienne-Francaise de l'echelle de l'estime de soi de Rosenberg. *International Journal of Psychology*, 25, 305-316.
- Von, C. G., & Herzberg, P. Y. (2003).** A revised version of the German adaptation of Rosenberg' self-esteem scale. *Zeitschrift Fuer Differentielle und Diagnostische Psychologie*, 24 (1), 3-7.
- Weiss, P.A. (2002).** Self-esteem: A study of methods of measurements . Dissertation Abstract International: Section B: *The Sciences & Engineering*, 62(9-B), 4242.
- Whiteside-Mensell, L., & Corwyn, R. F. (2003).** Mean and covariance structures analysis: An examination of the Rosenberg self-esteem scale among adolescents and adults. *Educational & Psychological Measurement*, 63 (1), 163-173.
- basic Books.
- Rosenberg, M., Schooler, C., Schoenbach, C., & Rosenberg, F. (1995).** Global self-esteem and specific self-esteem: Different concepts, different outcomes. *American Sociological Review*. 60 (1), 141-157.
- Russell, D., peplau, I., & Cutrona, C. (1980).** The revised UCLA Loneliness scale: Concurrent and discriminant validity *Journal of personality and social psychology*, 39, 472-480.
- Scheier, M., & Carver, C. (1985).** Optimism, coping and health: Assessment and implications of generalized outcome expectancies. *Health psychology*, 4, 219-247.
- Schimmack, U., & Diener, (2003).** Predictive validity of explicit and implicit self-esteem for subjective well-being. *Journal of Research in Personality*, 37, 100-106.
- Silverstone, P.H., & Salsali, M. (2003).** Low self-esteem and psychiatric patients: Part I- The relationship between low self-esteem and psychiatric diagnosis. *Annals of General psychiatry*, 2, 1-16. Retrieved June 1, 2005, from [http:// www.annals-general-psychiatry.com/content](http://www.annals-general-psychiatry.com/content).
- Sontos, P. J., & Maia, J. (2004).** Confirmatory factor analysis and preliminary validation of a portuguese ver-